

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Er is een interessante dynamiek zichtbaar in de teksten van vanmorgen, zowel in de Psalm als in de tekst van Johannes:

Een dynamiek tussen mens en God.

Waarbij de behoefte van de mens om zeker te zijn van Gods aanwezigheid, en die vast te willen houden:
Zijn liefde, Zijn hulp en redding.

God als vaste burcht,
en de tastbare aanwezigheid van Jezus-
juist als een naderend afscheid dreigt.

De mens: zoekend-tastend-vragend.

Eigenlijk is dat wat tegenstrijdig.
want niet voor niets gebruiken we het werkwoord 'geloven'.

Het is geen zeker weten, maar vertrouwen.

Iets waar ieder van ons wel mee worstelt:
Soms voel je je vol vertrouwen, voel je zijn aanwezigheid, of ervaar je houvast aan je geloof,
maar soms.. brokkelt de grond onder je voeten af..

Hoe daarmee om te gaan?

Ik denk dat het goed is om allereerst vast te stellen dat die gevoelens of gedachten in zichzelf helemaal niet slecht, of fout zijn. Het is onderdeel of eigenheid van geloven. U of jij bent niet de enige!

Het is een regelmatig terugkerend thema in geloofsgesprekken die ik met gemeenteleden, of in catechese-gesprekken heb.

Twijfel.

Geloofstwijfel.

Twijfel aan God,

Verandering van geloof. Of van de beelden die we ooit meekregen en die nu niet meer zo lijken te passen.

Aan de ene kant is het iets van alle tijden, de Bijbel staat er vol mee.

Zoals de Bijbelse uitspraak: "Ik geloof, God kom mijn ongelof te hulp".

Maar het is ook de tijdsgeest en kerkelijke geest die hiervoor meer ruimte biedt.

Geloven van vandaag de dag is persoonlijker, en minder verbonden aan een vaststaande set van geloofswaarheden, dogma's is.

Meer twijfel en meer behoefte aan zekerheid, controle, perfectie, niet alleen in ons geloof, maar ook in liefdesrelaties, huwelijk en de eisen die we stellen aan de ander, de behoefte aan zekerheid, controle, bevestiging.

Om dat wat concreter, geef ik u een voorbeeld van gisteravond:

Ik was voor het eerst van mijn leven bij een voetbalwedstrijd- die van de leeuwinnen in het PSV stadion in Eindhoven. En de eerste 45 minuten waren slopend!

Het is gek om mee te maken, zo zonder de commentatorstem die je gewend ben van tv, of dat je van te voren al de uitslag weten.

Om eerlijk te zijn, zat ik me op mijn stoel op te vreten,
Het was verschrikkelijk om zo toeschouwer te zijn,
Het 'niet-weten' welke kant het op zal gaan, de spanning.
Als een speelbal op de wind.

En gelukkig! Daar was na 45 minuten eindelijk 1e treffer! Wat een opluchting!

U vraagt zich misschien af, waarom dit verhaal, wat is de moraal van dit verhaal?

Het zegt natuurlijk iets over ons,
Over dat we enerzijds in de sport de spanning opzoeken,
Maar ook dat we zo graag de controle willen houden.
Zekerheid, duidelijkheid.

En op een dieper niveau: moeten accepteren dat er in ons dagelijks leven dingen zijn waar we geen grip op hebben.
die niet zo gaan zoals ik wil, of prettig vind.

Misschien dat we in ons eigen leven op een vergelijkbare manier dingen herkennen, ervaren, maar met andere voorbeelden.

Het uithouden met:

Je afnemende gezondheid, de onhebbelijkheden van je partner, een veranderende relatie of vriendschap, schurende elementen, onvolkomenheden in jezelf, je geloof.

Het zegt misschien nog wel meer over waar ik vorige week over preekte, en de psychiater Dirk de Wachter aanhaalde: onze focus op geluk, perfectie, en dat we nog maar moeilijk om kunnen gaan met alledaagse onzekerheid, alledaags verdriet, onvolmaaktheid.

Het uithouden in je ongeloof, onvolmaaktheid, twijfel, onzekerheid.

Dat we in onze samenleving, in onze kerken, in onszelf ook te maken hebben met ongelof, twijfel, imperfectie en andere vormen dan huisje-boompje-beestje.

Hoe daarmee om te gaan?

We lezen en herkennen die vragen en twijfels zowel bij de psalmist als bij Johannes.

Het menselijke perspectief van de psalmen, tastbaar in die beginversen van de Psalm: De twijfel, het tasten, zoeken en roepen naar God: zie mij in mijn ongemak!

In die eerste woorden wil hij als het ware Gods trouw vastleggen zekerstellen:
Ik vertrouw op u, U stelt me nooit teleur.

Maar dan komt zijn menselijke aard naar boven: "Red mij, luister naar mij en kom mij snel redden!"

Telkens in zijn zinnen- dat wisselende perspectief: tussen ik & Gij,
het dualisme van het zoeken, tasten en het ongrijpbare.
Zoeken naar nabijheid, naar beelden en houvast voor hoe wij God ervaren.
Gij bent de rechtvaardige,
De rots onder mijn voeten,
een sterke burcht voor mij

Ik zie de psalmist als een vrome Jood voor mij, heen-en weer bewegend in zijn gebed, telkens weer de gebeden prevelt- en herhaalt als een mantra.

Dat daarin misschien de oplossing- het houvast ontstaat:
In het telkens weer beamen van U bent mijn God, U bent mijn troost, houvast, mijn burcht:

Ontstaat iets.
Misschien heilige ruimte.
Misschien ruimte voor acceptatie.
Misschien ruimte voor de Geest.

Of een innerlijk weten, innerlijk besef:
Mijn geloof, mijn ik schiet te kort,
Maar toch blijf ik leven naar uw Woord.
Komt u mij tegemoet, alleen kan ik het niet.

In religieuze zin noemen we zo'n gebed: performatief. Dat het gebeurt, zich voltrekt door het uit te spreken. Een gebed, een wens, een zegen.

Zoals in den beginne- toen God sprak- en het gebeurde.

En gelijk, zoals in Johannes 1 staat: Het Woord is mens geworden.

Maar soms wordt ons geloof op de proef gesteld, beproeft:

Zoals de leerlingen die afscheid moeten nemen van hun geliefde meester.

Hoe verder te gaan als je zekerheid anders wordt?

Daarover twijfelen en bevragen de leerlingen Jezus, als hij spreekt over zijn hemelvaart.

Jezus geeft een aantal richtlijnen:

Het begint bij de liefde: Als je mij liefhebt (zoals ik jou liefheb) dan houd je je aan mijn geboden. Niet zoals de wet, maar op een andere wijze.

In de grondtekst van het Grieks en Hebreeuws hebben de woorden meer de connotatie van 'ze houden, door ze te doen'.

Zoals wij vorige week al in de vervolgttekst van Johannes lezen:

elkaar liefhebben, mijn geboden leven door de ander lief te hebben zoals hij of zij is, door de ander de ruimte te geven om tot haar recht te komen.

Het tweede wat Jezus hen meegeeft is dat de Geest van de waarheid in hen zal wonen. Een plaatsvervanger, pleitbezorger, Helper of Trooster. Het is een vooruitblik naar de uitstorting van de Geest, het Pinksterfeest van volgende week.

En in de tussentijd?

Wij mensen leven in de tussentijd.

We hebben Gods Woord, Zijn Zoon als verleden tijd, als grond- als vaste burcht om op te wortelen.

-Als mensen houvast voor elkaar, 'burchten'

E we mogen uitkijken naar de toekomstige tijd:

Dat Zijn Geest in ons komt wonen, naar de heelheid en vervolmaking als Zijn koninkrijk komt.

God zegt: Ik ben de Alfa en de Omega.

En wij mogen ons geborgen weten daartussen.

Misschien vraagt het van ons wel om leeg te worden, ontvankelijk, ons voor te bereiden.

-Als een innerlijke burcht, steen voor steen-

Om in vertrouwen verder te gaan,

Niet omdat we zeker weten,

Maar vanwege het lonken, het gloren aan de horizon.

Dat we in vertrouwen de daad bij het woord voegen,
een gerichtheid van de ziel-

Al biddend, verlangend, leeg worden,
Om Hem te ontvangen,
dat Zijn Geest in ons komt wonen,
Om elkaar in Zijn Geest te ontvangen,
Om zo tezamen Zijn lichaam te mogen zijn.
Dat wij, de daad bij Zijn Woord mogen zijn.
Niet in zeker weten, in controle of onze perfectie, maar in vertrouwen:
Moge het zo zijn,

Amen